

ABAI: Adamzattyń b́arin súı baýyrym dep.

Аймақтық қоғамдық-саяси газет

Газет 1932 жылдың 1 мамырынан бастап шығады

BALQASH ONIRI

balqash_oniri_gazeti

balkhashoniry@mail.ru

Еркеназ БАҚТОРАЗ,
«BALQASH ONIRI»

✓ӨЗЕКТИ

№43 (13416), 20 МАУСЫМ, ЖҰМА, 2025 ЖЫЛ

Алаяққа алданбаңыз!

КҮНІ КЕШЕ «16 МИЛЛИОН ҚАЗАҚСТАНДЫҚТЫҢ ЖЕКЕ БАС ДЕРЕГІ АШЫҚ ТАРАП КЕТТІ» ДЕГЕН АҚПАРАТ ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІНІ ШҮ ЕТКІЗДІ. АЛАЯҚТЫҚҚА ҚҰЛАҒЫМЫЗ ДА, ЕТІМІЗ ДЕ ӨБДЕН ҮЙРЕНІП ҚАЛҒАНДЫҚТАН БА АЛҒАШЫН-ДА ӨДЕТТЕГІ ЖАЛҒАН АҚПАРАТТЫҢ БІРІ БОЛАР ДЕП СЕНБЕДІК. ЖҰМЫСПЕН ҚАПЫЛЫСЫП ЖҮРІП РЕСЕЙЛІК БЕЛГІСІЗ НӨМІРДЕН ҚОҢЫРАУ ҮЗДІКСІЗ ТҮСЕ БЕРГЕННЕН КЕЙІН, КӨҢІЛДЕ КҮМӨН ҰЯЛАДЫ. БІРДЕН ӨЛГІ АҚПАРАТ ОЙЫМЫЗҒА КЕЛІП, НАҚТЫЛЫҒЫНА КӨЗ ЖЕТКІЗУ ҮШІН РЕСМИ ДЕРЕКТЕРГЕ ЖҮГІНДІК. РАС ЕКЕН!

16 миллионнан (!) астам қазақстандықтың жеке дерегі тарап кеткен. Бұны Кибершабуылды талдау және тергеу орталығының президенті Олжас Сәтиев те растап отыр. Ал, ендеше! Масқараның көкесі! Өзі небары 21 миллионбыз. 16 миллион қазақстандықтың жеке ақпараты қолды болса, қалған 5 миллион бала-шаға деп есептесек, сонда тұтас бір елдің жеке құжаты алаяқтардың уысында тұр деген сөз ғой. Ойлаудың өзі де қорқынышты.

Жабық каналдар арқылы тараған мәліметтердің ішінде азаматтардың толық аты-жөні, туған күні, жеке

сәйкестендіру нөмірі, жынысы, азаматтығы, телефон нөмірі, мекенжайы және басқалары бар. Цифрлық даму министрлігі қазір жағдайды толық тексеріп жатқанын мәлімдеді. Соңғы ақпарат бойынша мемлекеттік органдардың базаларына хакерлер шабуылдамаған. Яғни, осы жолы тарап кеткен мәліметтер жеке компаниялардың, микроқаржылық ұйымдардың базасынан алынуы немесе ескі ақпараттар жинақталып қайта жариялануы мүмкін дейді министрлік өкілдері. Иә, солай болуы мүмкін. Бірақ, олай болмауы да бек мүмкін ғой!..

Жә, оны қойшы, ең қызығы, ақпараттар қалай тарап кеткені әзірге белгісіз. Негізі құжатта құпиялық деген болмай ма?! Сонда біздің құжатымыз қолжетімді түрдегі «құпиялық» болып тұр ғой. 16 миллион қазақстандықтың жеке дерегін бұзу оңай іс емес. Десе де, бір мезетте алаяқтар шабуылына тап болып, бір тетікпен «шабуасы шешіліп» тұрса, онша қиын да емес пе деп те ойлайсың. Ойлай бересің, ойлай бересің... Атымнан несие рәсімдеп жібере бере ме деп ойлайсың. Арбауына түсіп қаламын ба деп тағы ойлайсың... Сөйтіп, елдегі жауапты мамандар не деп жатыр деп тағы ақпарат көздеріне жүгінесің. Кибершабуылдарды талдау және зерттеу орталығы азаматтарды аландымауға шақырып, ресми растау болған жағдайда ғана азаматтарға push немесе SMS-хабарлама арқылы ескерту жасалатынын айтты. Осыдан кейін әрбір азамат eGov Mobile қосымшасындағы NomadGuard сервисі

арқылы жеке деректерінің таралған-таралмағанын қауіпсіз түрде тексере алады. Ал, кибершабуылды талдау және тергеу орталығының президенті Олжас Сәтиев:

– Бұл – ауқымды оқиға. Қазір тергеу жүргізіліп жатыр. Сондай-ақ, ҰҚК жанындағы мемлекеттік қызмет не айтатынын күтеміз, олар да осы оқиғаны тергеуі керек, - деп қысқа қайырса, Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі қазақстандықтардың жеке деректерінің тарап кетуі туралы ақпарат зерттеліп жатқанын айта келіп:

– Қазіргі уақытта барлық салалық ведомство мен қызметтер жұмылдырылды. Ұсынылған деректердің өзектілігіне де жан-жақты тексеру жүргізіліп жатыр. Алғашқы талдау көрсеткендей, мәліметтердің көпшілігі ескірген, – деп хабарлап, жүрегімізді басқан болды.

Интернет алаяқтық біздің балқаштықтарды да аландатып тұр. Жыл басынан бері қалада 50 шақты қылмыс тіркелген. Оның 3-еуі сотқа жеткен екен. Сан соғып қалғандардың басым бөлігі 50 жастан асқан адамдар. Солардың қатарында зейнеткерлер де бар.

– Аталған қылмыстың 30 фактысы «банк қызметкері, ұлттық қауіпсіздік қызметінен немесе полициядан» деп өздерін таныстырып, «сіздің шотыңызға кибершабуыл жасап жатыр» деп алдап, сол кісілердің атына несие рәсімдеп немесе адамдар алаяқтар арбауына түскен соң, өздері қалай рәсімдегендерін кеш білгендер. 10 факт инвестиция бойынша

болатын алаяқтықтар. YouTube, Instagram, TikTok әлеуметтік желісінде Kaspi Profit-қа немесе криптовалютаға инвестиция салыңыз деп жарнамалар жүреді. Осыған біздің балқаштық тұрғындар сеніп, несие алып инвестиция салып жатыр. Біздегі ең үлкен ақша шығыны осы инвестиция бойынша болған. Балқаштық тұрғын 68 миллион салып жіберген. Қалған 10 факт Instagram-нан, OLX-тан сауда-саттықпен айналысатындардан шығынға ұшыраған. Мысалы, телефон, киім-кешек деген заттарды сатып алу бойынша келісімге келеді де сатып алған заты да келмейді не ақшасын да қайтарып ала алмайды, - дейді Балқаш қаласы ПБ криминалдық полиция бөлімшесінің аға жедел уәкілі, полиция майоры Жәнібек Жақұпов.

Сондай-ақ, маман жоғарыда болған жағдайды пайдаланатын алаяқтардың түрі енді тіптен көбейетінін алға тартты. «Ұлттық банктан жазып тұрмыз», «Қаржы мониторингі агенттігіміз», «КНБ-данбыз» деп хабарласса, ешкімге деректеріңізді айтпаңыз және банк картасын растамаңыз деп нықтады ол.

Иә, қалай десек те мейлінше сақ болған жөн. Дұрысы, бөтен нөмірден келген қоңырауға жауап бермеу, тұтқаны көтере қалған жағдайда ешкімге жеке бас дерегін айтпау, ешкімге ақша аудармау керек. «Ауырып ем іздегенше, ауырмаудың жолын ізде», демекші, алаяққа тап болмаудың алдын алу керек. Аяқ алып жүруге мұрша бермей жатқан алаяқтан абай болыңыз, ағайын!